

REGLEMENTAREA ONOMASTICII NAȚIONALE

Dr. hab. Anatol EREMI

THE REGULATION OF THE NATIONAL ONOMASTICS

The article reflects issues on the regulation and protection of the national onomastic fund. It contains the unsuccessful, sometimes deliberate and forced, modifications, imposed by the officials of the past regime. The article covers the concrete actions and measures that have been undertaken in order to restore and regulate the Romanian toponymy and antroponymy on scientific bases. In this context, there are made proposals regarding the improvement of the given situation, and namely: the adoption of a law on proper names; the strengthening of the activity of the Republican onomastics commission; the renunciation at the personal identification formula composed of three elements (name, surname, patronymic) and the anachronistic writing forms of toponyms and antroponyms (Belți, Orgheev, Soroki, Kirtoka, Spatari, Tolmaci).

Onomastica, în accepțiunea științifică contemporană, este o disciplină lingvistică înrudită cu lexicologia, derivatologia, istoria limbii și, în plan general, indispensabil legată de istorie, etnologie, geografie. Principalele ramuri ale onomasticii sunt *toponimia* și *antroponimia*, acestea având ca obiecte de studiu, respectiv, numele proprii geografice (*toponimele* – numele de locuri și localități) și numele de persoane (*antroponimele* – prenumele, numele de familie, supranumele).

Sistemul onomastic românesc s-a constituit și a evoluat timp de secole și milenii, condiționat fiind de factori lingvistici și extralingvistici. Fiecare epocă, fiecă etapă de dezvoltare a societății umane a favorizat apariția unor anumite categorii de unități onimice. În onomastică și-au găsit reflectare principalele momente din viața materială și spirituală a oamenilor: ocupațiile, tradițiile, obiceiurile, credința. Unele nume proprii geografice și de persoane evocă evenimente, fapte și întâmplări demult petrecute, altele redau starea socială, fiscală sau juridică a populației. Numeroase sunt toponimele legate de particularitățile fizico-geografice și naturale ale terenului. Toponimele și antroponimele adesea reprezintă cuvinte și forme rar folosite astăzi sau demult ieșite din uz, date uitării, dispărute. Onomastica, în special toponimia, după cum remarcă acad. Iorgu Iordan, „poate fi socotită drept istoria nescrisă a unui popor, o adevărată arhivă, unde se păstrează amintirea atâtor

evenimente, întâmplări și fapte, mai mult ori mai puțin vechi sau importante, care s-au petrecut de-a lungul timpurilor și au impresionat într-un chip oarecare sufletul poporului” [1, p. 2].

Numele proprii exprimă un anumit conținut, ne comunică o anumită informație (lingvistică, istorică, geografică etc.). Nume lipsite de sens onimic nu există, după cum nu există cuvinte lipsite de semnificații, fără valoare semantică și funcțională, fără utilizare în vorbirea curentă. Onimicele, numele topice și de persoane, nu pot fi adaptate la o altă limbă, modificate sub aspectul formei sau substituite cu alte nume, la întâmplare, cu orice ocazie, după placul oricui. Deosebit de grave sunt cazurile de scriere și rostire incorectă, de transcriere eronată a numelor proprii dintr-o limbă în alta. Acestea creează confuzii de tot felul, complică și fac imposibilă comunicarea. Onomastica dispune de legi și legități, de reguli și norme care trebuie cunoscute și respectate. Or, aceste cerințe și atribuțiuni inerente ale onomasticii ca disciplină științifică, nu au fost respectate nici în trecut și, în multe privințe, nici astăzi.

Până la începutul sec. al XIX-lea, toponimele și antroponimele noastre apar scrise oarecum îngrijit atât în documentele oficiale (hrisoave, catagrafii, cronici, hărți etc.), cât și în lucrările științifice, în creații literare artistice. Aceasta pentru că numele de locuri și localități serveau în trecut ca repere de orientare pe teren, ca semne sigure de hotar între moșii, sate și ținuturi, iar numele de persoane – ca însemnele individuale ale persoanelor de orice rang și situație în societate. Câteva exemple de scriere corectă, depistate din cele mai vechi documente ale cancelariilor domnești: toponime – *Călinești* (1441), *Cornești* (1420), *Dumești* (1420), *Homicești* (1420), *Iurcenii* (1430), *Mănești* (1436), *Onești* (1436), *Prijolteni* (1429), *Vrănești* (1429); antroponime – *Barbă* (1436), *Bratu* (1408), *Căliman* (1441), *Ciorbă* (1430), *Crăciun* (1414), *Drăgoi* (1435), *Oancea* (1435), *Petru* (1429), *Ștefan* (1426) [2, p. 33, 53, 67, 90, 124, 224, 231, 301 ș.a.].

Numele noastre proprii sunt înscrise corect, cu unele mici abateri de grafie, și în registrele recensămintelor din sec. XVIII-înc. sec. XIX: *Bogzești, Chișinău, Ciulucani, Durllești, Frumoasa, Gotești, Greceni, Inești, Negrești, Onișcani, Orhei, Păhărnicieni, Rădeni, Sărăteni, Săseni, Strășeni, Telenești, Vorniceni, Zărnești; Andronache, Apostol, Barbu, Bârcă, Broască, Cărăiman, Chirigiu, Ciobanu, Colibă, Dănilă, Ion, Ioniță, Lazăr, Mânăilă, Nucă, Petre, Petru, Spătaru, Ștefan, Toader* (1774) [3, p. 213-222, 400-473]. Numele proprii și-au păstrat formele originare, mai mult ori mai puțin corecte, și în materialele recensământului din anul 1817 [4]. Aceasta pentru că recenzorii erau în cea mai mare parte români sau buni cunoscători de limbă română.

Schimbări radicale în acest domeniu intervin în următoarele decenii, în perioada de oblăduire țaristă în Basarabia. Autoritățile imperiale impun, la nivel regional și apoi gubernial, tot felul de impedimente și interdicții în sferele vieții publice. Limba română este strâmtorată și ulterior exclusă cu totul din activitatea administrației, școlii, bisericii. Este interzisă tipărirea cărților în limba maternă. Onomastica este revizuită și adaptată la canoanele limbii ruse. Actele stării civile și de identitate personală sunt falsificate în plan onimic. Numele de persoane românești sunt denaturate ca formă sau, în genere, înlocuite cu altele de sorginte străină. Astfel, antroponomia noastră își pierde tradiționalele proprietăți. Prenumele *Argentina* devine *Аргентина*, *Claudia* – *Клавдия*, *Cozma* – *Кузьма*, *Cristina* – *Христина*, *Dimitri* – *Дмитрий*, *Eugenia* – *Евгения*, *Ion* – *Иван*, *Laurențiu* – *Лаврентий*, *Lazăr* – *Лазарь*, *Petru* – *Пётр*, *Simeon* – *Семён*, *Ștefan* – *Степан*. Și numele de familie sunt deformate și artificial acomodate la modele străine: *Adămiță* – *Адамица*, *Angheluță* – *Ангелуца*, *Ангелуцов*, *Barbălată* – *Барболат*, *Bărcari* – *Баркарь*, *Vlănaru* – *Бланарь*, *Bogdescu* – *Богдеско*, *Bordeianu* – *Бордеян*, *Brăileanu* – *Браилян*, *Brănișteanu* – *Броништян*, *Căldare* – *Колдарь*, *Chirtoacă* – *Киртока*, *Dohotaru* – *Доготарь*, *Mătășaru* – *Матасарь*, *Olaru* – *Оларь*, *Оларенко*, *Păscăluță* – *Паскалуца*, *Pârcălabu* – *Паркалаба*, *Plângău* – *Плангев*, *Rotaru* – *Ротарь*, *Spătaru* – *Спатарь*, *Tălmăciu* – *Толмач*, *Untilă* – *Унтила*, *Унтилов*.

De nerecunoscut a devenit toponimia autohtonă: *Александрены*, *Баланешты*, *Бельцы*, *Богданешты*, *Бутучаны*, *Ворзарешты*, *Вулканешты*, *Глодяны*, *Гертоп*, *Драгонешты*, *Единцы*, *Изворы*, *Карпиняны*, *Киперчаны*, *Котюжаны*, *Леушаны*, *Малаешты*, *Мындрешты*, *Ниспорены*, *Оргеев*, *Пашканы*, *Сороки*, *Ульта*, *Фагедее*, *Фундуры*, *Четыряны*. Monstruoasele denumiri și forme au fost legalizate prin editarea unor repertorii și liste oficiale de localități din ținut [5, 6, 7]. Mai mult, satele nou întemeiate, majoritatea prin colonizare, cu populație strămutată din alte regiuni și gubernii, erau „botezate” în limba rusă, denumirile lor fiind marcate prin formativele *-ка*, *-овка*, *-евка*. La finele sec. al XIX-lea, numărul acestora atinse cifra de 180, față de 17 de la începutul aceluiași secol.

Ceea ce nu au reușit să dărâme, să ruineze în onomastică cinovnicii regimului țarist au făcut autoritățile regimului totalitar sovietic. Prin aceleași procedee, metode și mijloace, ele au continuat să surpe temeliiile acestui sistem lingvistic, bine constituit și consolidat timp de secole. Astfel, formațiile hibride în *-ка*, *-овка*, *-евка*, *-аны*, *-ены* și *-ешты* s-au înmulțit și au căpătat răspândire generală. În plus, numele de localități compuse au fost totalmente traduse în limba rusă: *Большие*

Аснашаны, *Малая Ульма*, *Верхние Попешты*, *Нижние Буздуганы*, *Новая Обреза*, *Новые Анены*, *Новые Мындрешты*, *Старая Ларга*, *Старая Сарата*, *Старые Негуряны*, *Старые Саратены* [8, p. 102-140; 9, p. 231-266]. Fără niciun motiv, denumirile cu forme de singular în română au căpătat forme de plural în rusește: *Vălceana* – *Болчаны*, *Vălțata* – *Балцаты*, *Burlacu* – *Бурлаки*, *Chetrosu* – *Кетросы*, *Ciubara* – *Чубары*, *Talmază* – *Талмазы*, *Tuzora* – *Тузоры*.

În scurt timp, de pe harta republicii au dispărut circa 350 de nume de localități, aceasta pentru că au fost desființate, localitățile respective fiind declarate de autorități ca lipsite de perspectivă (Bădrăgi, Găvănoasa, Călinești, Eminescu, Mereuți, Munteni, Odaia, Răzoaia, Urziceni ș.a.) sau din cauză că au fost comasate cu alte localități (Alexăndreni, Berești, Copăceanca, Dănuțeni, Mihăileni, Unteni ș.a.). Sate uitate, înghesuite, desființate... De aici nefastele migrări ale populației băștinașe în alte ținuturi și în alte țări. S-a promovat și în acest mod politica de înstrăinare a țăranilor de pământ, a băștinașilor de meleaguri străbune, ca și în anii de foamete și de masive deportări ale populației locale în gulagurile staliniste, politică ale cărei consecințe se fac simțite până astăzi.

Numai în câteva decenii au fost „rebotezate”, cu nume în spiritul fostului regim, circa 100 de localități. Astfel, *Bălanu* a fost substituit cu *Малиновское*, *Denevița* cu *Светлый*, *Decabal* cu *Новая Татаровка*, *Dolna* cu *Пушкино*, *Suza-Vodă* cu *Димитрова*, *Geatâna* cu *Красноармейское*, *Ghica-Vodă* cu *Мичурино*, *Ialoveni* cu *Кутузово*, *Mihnea-Vodă* cu *Чапаявка*, *Sângerei* cu *Лазовск*, *Șoldănești* cu *Черненко*, *Traian* cu *Первомайское*, *Voinescu* cu *Победа*. Unor nume de localități li s-au substituit formanții sau li s-au atribuit terminații rusești: *Antonești* – *Антоновка*, *Ciolacu* – *Чолаковка*, *Constantinești* – *Константиновка*, *Sturzești* – *Стурзовка*, *Ștefănești* – *Степановка*, *Volintiri* – *Волонтировка*.

În arealul toponimic românesc, pe teritoriul din dreapta Prutului – *Alexăndreni*, *Arionești*, *Butuceni*, *Cucioaia*, *Cucioara*, *Hârtopul Mare*, *Izvoare*, *Lucești*, *Mlădinești*, *Poiana*, *Rădoaia*, *Sălcița*, *Troian*, iar de stânga Prutului – *Александрены*, *Арионешты*, *Бутучаны*, *Кучоя*, *Кокора*, *Большой Гертоп*, *Изворы*, *Лучешты*, *Младинешты*, *Пояны*, *Радой*, *Салкуца*, *Трояны*. Numai să nu fie cum a fost, numai să nu semene a denumiri românești.

Urbanimia orașului Chișinău devenise arena propagandei ideologiei bolșevic-comuniste. Nomenclatura onimică urbană a devenit una revoluționar-militaristă: *Армейская*, *Красноармейская*, *Красногвардейская*, *Красного Знамени*, *Кубинской Революции*, *Октябрьская*, *Оружейная*, *Партизанская*, *Пограничная*,

Пугачева, Советской Армии, Чапаевская etc. Partea de sud-vest a orașului se transformase într-o nouă Siberie, prin denumirile de tip oriental: *Алтайская, Амурская, Барнаульская, Енисейская, Новосибирская, Омская, Томская, Уссурийская*.

În antroponimie a continuat să domine abuzul și lipsa de principii în scrierea numelor de persoane. Aceleași nume și forme infecte: *Аиона, Баланица, Боборуз, Дикосарь, Калугер, Карауи, Леподат, Магура, Настас, Оларь, Падурян; Иван, Пётр, Степан, Фёдор, Фёкла*, în locul numelor autentice românești, tradiționale și corecte: *Aioanei, Bălănușă, Buburuz(ă), Decusară, Călugăru, Cărăuș(u), Lepădatu, Măgură, Năstase, Olaru, Pădureanu; Ion, Petre (Petru), Ștefan, Tecla*.

„Două limbi – două ideologii” și, prin urmare, două sisteme onomastice complet diferite – unul românesc și altul „moldovenesc”. Iată „piatra filozofală” a politicii imperiale promovate până nu demult în lingvistica și istoriografia de la noi din Basarabia. A fost nevoie de timp, de mari eforturi, de o luptă perseverentă pentru a demasca falsitatea doctrinei absurde, conform căreia moldovenii, românii basarabeni, ar vorbi o altă limbă, o limbă aparte, deosebită de cea română, din care cauză ea ar trebui, chipurile, să dispună și de un lexic și un sistem gramatical deosebit, aparte, precum și de o altă scriere, și deci de un alt fond onomastic – „moldovenesc”. Teoria moldovenismului, după cum se știe, a fost combătută cu dovezi și argumente incontestabile, demonstrându-se că limba vorbită de populația majoritară din Basarabia este cea română, un fapt real, un adevăr științific recunoscut astăzi pe plan național și internațional.

Revenirea la grafia latină și adoptarea normelor ortografice unice românești în istoricul an 1989 au generat acțiuni de reglementare a onomasticii naționale pe bază de noi principii. Au fost elaborate reguli privind ortografierea în românește și transcrierea în alte limbi a numelor proprii geografice și de persoane, aceste reguli fiind expuse în lucrările științifice și cu caracter aplicativ-practic (dicționare, ghiduri, îndreptare normative) [10, 11]. Legiferarea scrierii toponimelor și antroponimelor în formele lor tradiționale și corecte constituie o realizare remarcabilă în condițiile noastre locale.

Problemele reglementării numelor de locuri și localități au fost discutate în cele mai prestigioase foruri publice și științifice: comisii republicane, consilii științifice, sesiuni, simpozioane și congrese onomastice. În acest domeniu au fost adoptate decizii și legi speciale: Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova *Cu privire la reglementarea scrierii denumirilor oficiale de localități și de unități teritorial-administrative* nr. 3757-XI din 28-02-1990; *Legea privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova* nr. 764-XV din 27.12.2001 ș.a.

Conform acestor hotărâri și legi au fost elaborate norme de scriere în limba română și de transcriere în alte limbi a numelor de orașe, comune și sate, pornindu-se de la formele originare, tradiționale și corecte ale toponimelor, de la variantele funcționale în uzul cotidian în întreg spațiul geografic prutonistean. S-au întocmit și s-au editat atlase și hărți geografice de limbă română, dicționare și îndreptare normative, inexistente până în anul 1989 [12, 13, 14, 15].

În paginile revistelor și ziarelor, la radio și televiziune au fost susținute rubrici și emisiuni permanente (autori A. Eremia, M. Cosniceanu, A. Dumbrăveanu ș.a.): *Onomastica și normele limbii* (1993-1995), *Localitățile Moldovei în toponimie și documente istorice* (1993-1996), *Toponimie și istorie* (1995-2009).

În acest fel ne-am debarasat de monstruoasele forme de transcriere în limba rusă: *Бельцы, Бендеры, Каприаны, Джурджулешты, Дондюшаны, Дубоссары, Единцы, Оргеев, Сороки*. Multor localități li s-au restabilit denumirile tradiționale: *Dolna, Ialoveni, Sângerei, Șoldănești* ș.a. Unor sate, anterior desființate sau comasate, li s-a acordat statutul lor dintotdeauna de așezări independente, de sine stătătoare, restabilindu-li-se în același timp și vechile denumiri: *Босца, Cupcini, Frăsinești, Huluboaia, Măgureanca, Unțești* etc. Altora li s-au corectat denumirile: *Antonești, Bucovăț, Cetireni, Cobasna, Hărești, Ofatinți, Sturzești, Ștefănești, Volintiri*, în locul acelor de transcriere eronată: *Антоновка, Быковец, Четыряны, Колбасна, Горешты, Выхватинцы, Степановка, Волонтировка*.

Au fost revăzute în plan de reglementare și urbonimicele orașelor din republică. Pentru o bună parte de străzi, bulevarde și piețe din Chișinău s-a revenit la denumirile lor vechi, existente până în 1940. Pentru o serie de nume topice urbane s-au precizat formele lor ortografice și de transcriere. Străzilor noi li s-au dat și denumiri noi, moderne, sonore, în corespundere cu tradițiile culturale și datinile strămoșești, ținându-se cont, în același timp, de particularitățile fizico-geografice și naturale locale [16, 17].

La edificarea acestei opere de cultură și spiritualitate românească au contribuit savanți, scriitori, ziariști, cadre didactice. Implementarea principiilor de reglementare conform deciziilor și legilor adoptate le-a revenit echipelor de cercetători din cadrul Institutului de Lingvistică (actualmente Institutul de Filologie, sectorul Onomastică), Departamentului de Stat al Limbilor, comisiilor specializate republicane și municipale. Din componența acestora făceau parte cercetătorii științifici A. Eremia, A. Dumbrăveanu, M. Cosniceanu, M. Banaga, V. Culev ș.a., împreună cu președinții de comisii – acad. S. Berejan, dr. I.

Cașanu, dr. V.Grozavu, susținuți și însuflețiți de Mircea Snegur, președintele Republicii Moldova, și de Nicolae Costin, primarul municipiului Chișinău.

Reglementarea onomasticii naționale s-a realizat în urma cercetărilor minuțioase ale surselor documentare (hrisoave, catagrafii, cronici, lucrări cartografice, documente de arhivă etc.) și ale materialelor anchetelor toponimice efectuate nemijlocit pe teren (în zeci și sute de localități).

Cu părere de rău însă, și astăzi hărțile republicii, publicațiile periodice, documentația oficială abundă în nume și denumiri artificiale, banale, cu forme anacronice, inventate. Actele de stare civilă și de identitate personală sunt perfectate după principii și metode învechite.

Multe probleme au fost soluționate în modul cel mai serios, dar și multe încă își așteaptă soluționarea. Ca obiective de realizare și sarcini de perspectivă se impun:

1. Elaborarea și aprobarea unei *Legi a numelor proprii*, care să stabilească reguli și norme de utilizare corectă a toponimelor și antroponimelor în documentele oficiale, în actele de stare civilă, în lucrările cartografice, în publicațiile periodice. În actele personale e cazul să se renunțe la formula din trei componente *prenume-patronic-nume de familie*: *Ana Nicolae Florea, Ion Vasile Moraru* (și cu atât mai mult, la formula străină de nomație

personală: *Ana Nicolaevna Florea, Ivan Vasilevici Moraru*). În toate tipurile de documente sunt anacronice numele și denumirile eronat scrise sau transcrise: *Cojuhari, Dubolari, Rotari; Cagul, Orgheev, Sorochi, Suvorovo, Trușeni*.

2. La o eventuală redacție a Legii privind organizarea administrativ-teritorială a republicii se cer a fi substituite simbolurile onimice ale regimului bolșevic-stalinist: *Ceapaevka, Krasnoarmeiskoe, Dzerjinskoe, Iliciiovka*. Până astăzi în autonomii mai sunt vehiculate toponimele agrare triumfaliste, denumirile de gospodării agricole, de întreprinderi și organizații – amprente ale ideologiei vechiului regim: „*Авангард*”, „*Большевик*”, „*Заря*”, „*Новая жизнь*”, „*Победа*”, „*Светлое*”.

3. *Comisia pentru reglementarea onomasticii naționale*, recent constituită prin hotărâre de Guvern [18], este alcătuită în fond numai de utilizatori. Să nu se fi învrednicit de această nobilă misiune specialiștii onomasticieni, în special antroponimiștii?. Componenta comisiei trebuie să fie revăzută și în fruntea ei să fie desemnată o persoană competentă, pe potriva cerințelor și sarcinilor în domeniu.

4. În prezent, certificatele privind autenticitatea și corectitudinea numelor de persoane și a denumirilor de localități sunt eliberate de Centrul de terminologie și Serviciile de stare civilă, în cadrul cărora, de asemenea, nu activează niciun onomastician.

Pavel Șillingovski. *La treierat*. 1922. Ulei pe pânză

Atunci cine să confirme, de exemplu, că prenumele *Prăngache*, înscris într-un act mai vechi, e identic cu prenumele *Pancratie* dintr-un document mai nou, ambele nume vizând una și aceeași persoană? Cine să demonstreze identitatea unor nume de localități eronat scrise sau transcrise, ori înregistrate cu forme de circulație locală: *Carasna*, *Chirgani*, *Chislița*, *Cocora*, *Hageaptula*, *Peștea*, pentru *Carahasani*, *Crihana*, *Câșlița*, *Cucoara*, *Hagiabdul* (azi *Cuza-Vodă*), *Peciștea*? Instituțiile respective nu dispun de informații documentare asupra localităților care au purtat și alte denumiri, acestea de asemenea figurând în diferite documente și acte personale: *Borceag*, sat anterior denumit *Biruința*, *Donici* – *Bezin*, *Frumușica* – *Cardaș*, *Lazo* – *Piatra*, *Roșița* – *Ciucur* și *Ciucur-Meșea*, *Spicoasa* – *Cuciurgoaia* și *Mihai Viteazul*, *Svetlâi* – *Denevița*, *Ștefan-Vodă* – *Câzâl*, *Biruința* și *Suvorovo* etc. De aceste informații, de un complex de informații lingvistice, istorice, etnologice, geografice etc. dispune sectorul Institutului de Filologie al Academiei de Științe – *Onomastica*, posesor al Băncii de date în toponimie și antroponimie, fondată pe baza materialelor anchetelor de teren și din surse documentare. De altfel, pentru certificatele cu pricina se percep taxe bunicile. Să fie acesta un mod de a face business, un business onomastic? E necesară, prin urmare, o redistribuție a funcțiilor și abilităților și, bineînțeles, a responsabilităților în domeniu.

5. Atlasele și hărțile geografice, precum și unele ghiduri informativ-geografice sunt elaborate și editate astăzi de tot felul de SRL-uri. De aici inovațiile-trăsnet: *Elveția*, statul central-european este poziționat cartografic în Scandinavia, peninsula în nordul Europei (confuzia se știe de unde vine, din similitudinea proximă de nume odinioară aflate în circulație la noi – *Șveția* și *Șvețaria*); *Marea Ciuccilor* și *Peninsula Ciuccilor*; denumiri inadmisibil traduse în unele hărți, pentru care în limba română demult sunt acceptate variantele *Marea Ciukotsk* și *Peninsula Ciukotsk*. De remarcat, cândva toate lucrările cartografice (atlasele, hărțile) erau redactate și avizate de același sector specializat – *Onomastica*. Revenirea la precedentă modalitate de reglementare a toponimiei geografice ar fi o soluție rezonabilă.

6. Deciziile oficiale de mai înainte prevedeau ca toate modificările în toponimia localităților să fie coordonate cu lingviștii de la Academia de Științe a Moldovei. Probabil că aceste decizii au fost date uitării sau, pur și simplu, sunt neglijate. Și iată rezultatele, doar unul singur menționat aici. O nouă localitate din raionul Făleşti a fost denumită oficial *Fabrica de Zahăr*; cu varianta în limba rusă *Сахарный Завод*. Acum locuitorii acestui orașel refuză să ridice certificatele de naștere ale copiilor din cauza mențiunii: „Născut în/la Fabrica de Zahăr”.

Ordine, se cere să se facă ordine peste tot, de jos până sus. Numai în acest mod vom bara calea numelor și denumirilor artificiale, banale, străine tradițiilor noastre istorice și culturale. Numai astfel vom contribui real și eficient la restabilirea și ocrotirea fondului onomastic național.

Bibliografie

1. Iorgu Iordan. *Toponimia românească*. București, 1963.
2. *Documenta Romaniae Historica. A. Moldova*. București, vol. I, 1975 și urm.
3. *Recensământul populației Moldovei din anul 1774* // Moldova în epoca feudalismului. Chișinău, vol. VII, 1975.
4. *Роспись землевладения и сословного строя населения Бессарабии по данным переписи 1807 года* // Труды ученой архивной комиссии. Кишинев, том. III, 1907.
5. *Списки населенных мест Российской Империи. Бессарабская область*. Санкт-Петербург, 1961.
6. *Первая всеобщая перепись населения Российской Империи 1897 года. Бессарабская губерния*. Санкт-Петербург, 1905.
7. *Список населенных мест Бессарабской губернии*. Кишинев, 1913.
8. *Молдавская ССР. Административно-территориальные деления*. Кишинев, 1955.
9. *Молдавская ССР. Административно-территориальные деления*. Кишинев, 1968.
10. A. Eremia, M. Cosniceanu. *Nume de persoane*. Chișinău, ed. I-III, 1964, 1968, 1974.
11. M. Cosniceanu. *Dicționar de prenume*. Chișinău, 2006.
12. *Republica Moldova. Atlas. Geografia fizică*. Chișinău, 2002.
13. A. Eremia. *Nomeclatorul localităților din Republica Moldova*. Chișinău, 2001.
14. A. Eremia. *Dicționar de nume geografice*. Chișinău, 2005.
15. A. Eremia, V. Răileanu. *Localitățile Republicii Moldova. Ghid informativ documentar*. Chișinău, 2008.
16. A. Eremia. *Chișinăul de ieri și de azi*. Monografie-album (în colaborare). Chișinău, 1998.
17. A. Eremia. *Ghidul străzilor*. Chișinău, 2000.
18. *Hotărâre cu privire la modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr.781 din 19 august 1999 nr.373 din 06.05.2010* // Monitorul Oficial, nr. 70-71/443 din 11.05.2010.